

Херсонський державний університет
Факультет дошкільної та початкової освіти
Кафедра філології

Мультимедійний посібник з аудіо- та відеоматеріалами щодо організації самостійної роботи з англійської мови

Укладачі: І.А.Нагрибельна, Л.М.Покорна, І.В.Валуєва, О.В.Васильова

Частина 6. Мовленнєвий етикет

Херсон 2018

ЗМІСТ

6. Мовленнєвий етикет

6.1. Мультимедійна презентація

6.2. Аудіовізуальні уроки англійського мовленнєвого етикету

6.3. Англійські форми ввічливості та правила поведінки

6.4. Особливості формування мовленнєвого етикету як компонента англомовного навчання. Таблиці. Практикум

6.5. Крос-культурний підхід до навчання мов в аспекті мовленнєвого етикету

6.6. Література.

6. Мовленнєвий етикет

6.1. Мультимедійна презентація

Про ввічливість в англійській мові.mp4

Міжкультурна ділова комунікація- етичний аспект.mp4

6.2. Аудіовізуальні уроки англійського мовленнєвого етикету

Theme 4. Weather - How's the weather It's sunny. _ ESL Song & Story - Learning English for Kids.mp4

Theme 5. Sports - Let's play soccer. I like baseball. _ ESL Song & Story - Learning English for Kids (1).mp4

Theme 6. Happy Birthday - This is for you. Thanks. _ ESL Song & Story - Learning English for Kids.mp4

Theme 7. Yours Mine - Whose bike is this _ ESL Song & Story - Learning English for Kids.mp4

Theme 8. Sorry - Watch out! Are you okay _ ESL Song & Story - Learning English for Kids.mp4

Theme 9. What - What's this What's that _ ESL Song & Story - Learning English for Kids.mp4

Theme 10. Who - Who is he _ ESL Song & Story - Learning English for Kids.mp4

Theme 11. Where - Where is it - asking the way _ ESL Song & Story - Learning English for Kids.mp4

Theme 12. In, On, Under - It is under the table. _ ESL Song & Story - Learning English for Kids.mp4

Theme 1. Greeting - Good morning. Good bye. _ ESL Song & Story - Learning English for Kids.mp4

Theme 2. Time - What time is it _ ESL Song & Story - Learning English for Kids.mp4

Theme 3. Day - What day is it It's Monday. _ ESL Song & Story - Learning English for Kids.mp4

6.3. Англійські форми ввічливості та правила поведінки

Ввічливість - термін, традиційно використовуваний для позначення різноманітних коштів мовного висловлювання соціальних відносин між що говорять, слухають і люди, про яких мова. Ці соціальні відносини може бути різноманітними і не зводяться лише у ввічливості в повсякденному значенні.

У узагальненому вигляді є підстави розділені на два типу, які Патриція Браун і Стівен Левинсон, розвиваючи ідеї Ервінга Хофмана про «соціальному особі», назвали позитивною й негативною ввічливістю. Позитивна ввічливість пов'язані з мовним вираженням солідарності, включенням співрозмовника та інших осіб, у одну групу з що говорять, тоді як негативна – з самообмеженнями розмовляючих прагненням уникнути конфліктів, вона дуже залежить від структури ієрархічних відносин та соціальної дистанції між що говорять та інші людьми.

Засоби виразу ввічливості сильно залежить від структури тих суспільств, де ці мови функціонують, і зажадав від які у них моделей соціального поведінки. Тому, знання стратегій ввічливості, і навіть які базуються ними комунікативних домінантах, формують національний стиль комунікації, є важливим складовою міжкультурної комунікативної компетенції необхідним умовою успішної комунікації.

«Манірні англійці» - ось звичного словосполучення, яке давно стало стереотипом. Проте куди доцільніше, не про манірності, йдеться про педантичність, причому у сенсі цього слова. Ця педантичність полягає в умінні і готовності поважати людську особистість, оберігати людську гідність як і собі, і у інших людей. Саме цим себелюбство англійця відрізняється від егоїзму, саме з на цій причині його індивідуалізм не придушує громадського початку.

Англійські форми ввічливості. Кожна країна має національні традиції, свої умови поведінки. Ці правил і традиції розвивалися і формувалися протягом тисячоліть та розвитку нації. Правила ввічливості кожного народу – цей складний поєднання національних традицій, звичаїв і журналіста міжнародного етикету. Англійці, як відомо, славляться своєю ввічливістю і звільняють у тому хіба що фахівцям-філологам японцям.

Англійські правил поведінки. Англійська ввічливість – орієнтована стосовно конкретному адресата, тобто. бути чемним англійською, отже виявляти увагу до інших людей. У англійському свідомості бути чемним отже демонструвати повагу, увагу до оточуючих.

Ось основні правила англійської ввічливості: бути простим, невимушеним, уважним до співрозмовника, робити всі оскільки це зручно іншому. Отож не можна бути розумнішими у розмові, ніж співрозмовник, краще одягненим, ніж гості, непоступливим до сусіди, поблажливим решти чи торжество над суперником, показувати свою перевагу, радіти своєю перемогою чи чужому поразці. Говорити треба повільно. Мова має бути спокійною. Не можна «виходити з себе», помічати помилку іншого. Не можна підкреслювати свою ввічливість і вихованість, не можна хвалитися своїми знаннями, ерудицією, талантом у галузі. І тому вихований англієць правдивий. Він стане лестити, розхвалювати і перехвалить - це лакейство. Поруч із повагу до іншим має існувати повагу до. Треба триматися із гідністю, але не матимуть важливості. Хіба поважати за іншими?

Насамперед - волю і спокій. Тому молодший ні першим вітатися зі старшим (старшим віком, з жінкою й лише у окремих випадках - зі старшим по суспільному становищу). Старший може привітатися із меншим перший, простягнути йому руку, а може від цього ухилитися і тоді в цьому немає нічого образливого, оскільки причин, за якими старший не вітається, можна знайти багато. Він може привітатися, перервати розмову, не порушити при цьому настрої присутніх тощо. Якщо доводиться йти раніше, те що не порушити компанію, слід це «англійською» - не прощаючись. Останнє знають усі, але перше – ввійти, не вітаючись, «англійською» мало хто знає.

Триматися цих норм важко, але саме це поведінку і природно для англійського людини – чемного, уважного решти, делікатного, інтелігентного.

Англійська ввічливість поширюється на багато життєвих ситуацій. Приміром, зайшовши у універмаг, контору чи пивну, англієць терпляче чекає, коли його помітять, доки до нього «звернуться безпосередньо». Вважається, що прохач, яким є всякий клієнт, ні намагатися привернути увагу обслуговуючого

персоналу якимось вигуком, жестом чи іншим чином. Реально існуючим обличчям стаєш лише по тому, як до звернулися із запитанням: «Так, сер? Чим можу допомогти?» Хоч би скільки людей ні юрбилося у прилавка, продавець має справу лише з однією покупцем. Навіть якщо статечний домогосподарка набирає тижневий запас продуктів для своєї численної родини, годі було спробувати вловити хвилину паузу, щоб запитати, є сьогодні у продажу в печінка. Не через те, щоб узяти її поза чергою, а й просто дізнатися, є сенс стояти й уміє чекати. На таке запитання відповіді не піде. Зате коли настане ваша чергу, годі й кваплячись вибрати собі печінку, попутно розпитувати м'ясника у тому, оцінилася його такса, обговорювати з нею чергову зміну погоди й інші місцеві новини. Причому ніхто з що стоять позаду не проявить ані найменшого роздратування чи нетерплячки. Адже кожна тут чекає своєї черги як заради купівлі, а й для здобуття права повністю заволодіти увагою продавця.

Англійська ввічливість - це тягар боргу і бажання зробити сприятливе вразити інших. Учтивість і запобігливість до оточуючих, породжує у англійця почуття задоволення, піднімає їх в чужих, а, передусім, у своїх очах.

Англійцям майже невідомі такі риси сучасного побуту, як груба репліка, роздратований вид і навіть відчужене байдужість із боку продавця універмагу, кондуктора автобуса чи чиновника в конторі. Лондонець вважає цілком очевидним, що, із якими вступить у контакт заради тій чи іншій послуги, поставляться до нього лише поштиво, а й привітно. Торговець газетами на перехресті, касир в метро, клерк на пошті вміють знаходити кожного з змінюваних їх незнайомих осіб дружелюбну усмішку. Англійці просто ні звикли, аби до них ставилися інакше, тому дуже болісно реагують на будь-які прояви брутальності і бездушності.

Варто зазначити, проте, що дух привітності і доброзичливості, пронизуючий англійський сервіс, невіддільне від взаємної ввічливості тих, хто обслуговує, і тих, кого обслуговують. До клієнтам належить ставитися як до джентльменам і леді, маю на увазі, що вони дійсно будуть поводитися, як такі. Звідси повна відмова від наказового нахилення у розмові. «Чи можу я попросити вас...», «Не чи

ігноруватимете ви так люб'язні...» - ось узвичаєні форми звернення покупця до продавця, відвідувача кафе до офіціанту.

Взаємна ввічливість становить Англії одне з основ належного поведінки.

У англійців є чимало прийме, за якими відразу визначають, який щаблі соціальної драбини стоїть той чи інший людина. Причому однією з головних критеріїв приналежність до еліті суспільства вважається саме ввічливість до нижчестоящим. Англійського аристократа з дитинства вчать, що виявляти свою перевагу над простими смертними він має лише таким шляхом. Це основне правило втілює собою, можливо, щось на кшталт інстинкт самозбереження правлячих класів.

Від англійця навряд чи почуєш, що він прочитав прекрасну книжку. Він скаже, що знайшов її цікавою або що автор її, певне, не позбавлений таланту. Замість обізвати когось дурнем, він помітить, що людина цей є особливо розумним. А вираз «по-моєму, зовсім непогано» у вустах англійця означає «дуже добре».

Багато англійські правила ввічливості – суто формальні, і серед цих правил є хороші, й ті, що ні дуже подобаються іноземцям. Наприклад, якщо запрошують до чаю, перед обідом тощо., то приходити потрібно вчасно, достеменно. Можна раніше, але з більше, ніж 10 хвилин. Інакше це може дати незручність господарям.

У Великобританії, як ще, дуже значної ролі мають манери поведінки за одним столом. Потрібно обов'язково дотримуватися основні правила цього ритуалу, інакше Вас вважатимуть нечемним. За англійським столом нудно. Окремі індивідуальні розмови за одним столом припинено, оскільки кажи тихо поволі. Всі відшкодування повинні слухати того, хто це каже й за необхідності, підтримувати розмову. За що ж кажуть англійці за їжею? Насамперед про погоду. Дами кажуть ще про обслузі – скаржаться. Кажуть про літніх подорожах. Хто не подорожував – свідчить, куди він поїхати. Абсолютно заборонено говорити за одним столом про політику, про спорт, про релігію: ви можете різних переконань з сусідом, і це може схвилювати співрозмовника. Якщо й почнете розмова для цієї теми, - вас чемно, уважно вислухають, не перебиваючи, але розмова не

підтримають. Взагалі слухати співрозмовника зі увагою зацікавлено - обов'язково. Перебивать неприпустимо, навіть вибачившись. Після столу, не можна знову продовжувати розмову з сусідом на столі, занадто багато уваги одному співрозмовнику – чи це дама чи чоловік – це неввічливо.

Гостю, що у домі, господар показує свій дім, але з хвалиться. Але гість повинен зробити компліменти хазяїну, його дому, його саду. Лицемірство? Ні! Гість ні хвалити усе підряд, одноманітне і нудно. Вони повинні знайти щось, що його зацікавить, що йому, з приводу чого може звертатися зі питанням до хазяїна. Скучний вид у гостя це - образливе, за умови що може образити людина нечемного виховання. Річ у тім, що з англійців існує золоте правило: можна ображатися тільки тоді ми, коли вас хочуть скривдити. На просту невихованість ображатися не можна: вас просто більше не запросять вдруге – ви «не проти того суспільства». Не можна ображатися на нерівного, чи незнаючого правил пристойності: наприклад, на іноземця чи художника.

Дуже тверді і розумні правила є в англійців у тому, кому поступається місце у машині чи шлях у дверях. Сцени біля дверей, як в Чікіова з Маніловим, в Англії було б просто незрозумілі: адже дорога належить старшому (зрозуміло, віком), дамі, хазяїну. Вона - як його власність і він може її поступитися, «подарувати». Молодшому дорога не належить, і переуступати її старшому не повинен. Двоє підходять до дверей. Старший мовчки робить жест, пропонуючи пройти молодшому. Обов'язок молодшого злегка вклонитися і швидше скористатися «подарунком». Від подарунка не відмовляються. Якщо молодший за якими або обставинам виявився першим біля дверей, - не робить що запрошує жесту. Він просто трохи відходить і чекає доки пройде старший. Найчастіше старший, і особливо дама, користується своїм правом. Але якщо молодший - гість у домі, господар майже завжди поступається їй шлях. Усе швидко і майже непомітно. Та якщо обидва рівні й чимало гребує прийняти роль старшого? Це просто-таки: після секунди замішання одне із двох робить необхідний жест. Сперечатися тут неввічливо.

Знімати одяг з вішалки – цю відповідальну справу лише лакея чи самого володаря. Хазяїн не знімає пальто з вішалки, але гість його зняв, він бере від

нього пальт з рук і допомагає гостю одягтися. Це смішно настільки це й природно, іноді гість, знявши пальто, сам подає його хазяїну, щоб він допоміг йому одягтися. Це навіть добре: це знак те, що гість не сумнівається у добрих щодо нього почуттях хазяїна. Жест цей дружній. Вихований і чемний людина переконана в приязності оточуючих.

Англійський мовної етикет. Англійський мовної етикет - це сукупність спеціальних слів і висловів, які надають ввічливий форму англійської промови, і навіть правила, за якими це слово та вислови вживаються практично у різних ситуаціях спілкування. Мовний етикет надає промови ввічливість незалежно від змісту.

Англійський мовної етикет має давні і дуже авторитетні традиції - всяке відхилення від мовного етикету сприймається як вияв невихованості, неввічливості чи як навмисного грубість.

У англійському суспільстві між культурними людьми спілкування ведеться на трьох рівнях ввічливості - офіційному, нейтральному і фамільярному. Кожному рівню ввічливості відповідає свій власний стиль промови.

На офіційному рівні ввічливості ведеться ввічливе спілкування в офіційній обстановці, коли переважна значення має тут ні вік, підлогу чи особисті гідності, а соціальне становище співрозмовників і займані ними посади. Офіційний рівень ввічливості є у державних установах, організаціях, ділових колах, у сфері освіти, охорони здоров'я, обслуговування тощо. Соціальна обумовленість вчинків, справ України та намірів співрозмовників виявляється у стилі їх мовної поведінки, яку оформляється інакше, ніж мовленнєвий поведінка батьків у домашньої обстановці, приятельському колу або при випадковому спілкуванні з незнайомим людиною. Відхилення від офіційного рівня ввічливості в офіційній обстановці сприймається як явне неповагу до співрозмовнику і можуть призвести співрозмовників конфлікт і навіть розриву їхніх офіційних відносин. Тому потрібно суворо дотримуватися офіційного рівня ввічливості там, де зараз його необхідний і передбачено етикетом.

На нейтральному рівні ввічливості здійснюється ввічливе спілкування між незнайомими людьми, і навіть серед тих знайомими людьми, котрі перебувають в офіційних чи фамільярних відносинах.

Фамільярний рівень ввічливості уражає спілкування у сімейному і родинному колу, і навіть між друзями й приятелями.

Англійський мовної етикет - це один із складників сил великого мистецтва подобатися і розташовувати себе людей. Слова, які виражають прохання, подяку і, найголовніше, вибачення, є головними зі спілкуванням англійців друг з одним. Іноді англійці висловлюють ввічливість такими способами, які зрозумілі за іншими мовами. Людині із боку буває досить складно відразу освоїти необхідний набір англійських формул ввічливості.

Чемне звернення до незнайомій людині починається з вибачення за причиняємо занепокоєння. Потім, після вибачення, можна з аналогічним запитанням, проханням, зауваженням тощо.

За обставин до незнайомій людині звертаються ні з чемній проханням, і т.п., лише з вибаченням. Приміром, тут, проходячи між рядів крісел, може бути потурбувати незнайомих людей, у яких зайняли місця, змушуючи когось підібрати ноги, відвести коліна убік і навіть стати. У цих і подібних випадках, ввічливе поведінка у тому, щоб за кожне таке занепокоєння вибачитися.

Взагалі слова, які виражають прохання, подяку і, найголовніше, вибачення, є головними зі спілкуванням англійців друг з одним, і слів цих дуже багато, що інколи складається враження, ніби англієць висловлює те ж сама думка як довго, точно розмовляє з глухим.

«Вибачте», «Жалкую, але мушу сказати...», «Боюся, що...» - всі ці висловлювання немає нічого спільного до наміру вибачитися, поспівчувати і вже тим паче продемонструвати побоювання. Це тільки форми соціальної «мастила», завдяки якому визначаються почуття. Тому, коли ви не вимовите потрібної кількості слів подяки чи жалю, англійці напевно відразу занесуть Вас у список людей «неприємних», тобто, хто недостатньо люб'язний і чемний, і вже тоді вибратися із списку буде ой як непросто.

Англійська ввічливість часто проявляється з допомогою «ухильних», нерішучих висловів, де в розмові за іншими мовами виявлялася більша прямота, особливо у таких ситуаціях, де є ймовірність скривдити людину.

Існує масу різноманітних способів висловлювання нерішучості. Одне з них - використання слів, які «пом'якшують» висловлювання, роблячи його менш прямим і наполегливим. Іноді використовується кілька «пом'якшувальних» слів одночасно, що робить рада, прохання тощо. ще більше «нерішучий».

Загальне ж правило таке - ніж менш «прямо» ви висловлюєтеся, тим паче чемним ви здаватися. Якщо вже ви висловлюєтеся занадто прямо, вас можуть вважати просто грубим. Проте занадто «непрямі» висловлювання можуть звучати «надто чемними» чи, у деяких випадку навіть пишномовними і пихатими, якщо їх використовують недоречною.

Англійська ввічливість взагалі наказує стриманість в судженнях як знак шанування співрозмовнику, який має право дотримуватися іншої думки. Звідси схильність уникати категоричних тверджень чи заперечень, ставлення до слів «так» чи «немає» як до якихось непристойним поняттям, які краще висловлювати алегорично. Звідси потяг до вставним оборотів на кшталт «як на мене», «гадаю», «можливо, не маю рації, але...», призначеним вихолостити визначеність і прямолінійність, здатну призвести до зіткнення думок. Найпоширенішими епітетами в мовою служать слова «дуже» і «досить-таки», пом'якшувальні різкість будь-якого затвердження чи заперечення (Погода видалася мені досить-таки холодної).

Уміння терпляче слухати - не є знак згоди, а ознака хорошого виховання. Англійці схильні до недомовленості і передбачливості. Часом не тільки перебільшення, і навіть визначеність лякає їх, остаточною вирок, який можна оспорювати, не ображаючи когось або ущемляючи власної гідності. Недомовленість - завбачлива, оскільки вона визнає свою тимчасовість, допускає поправки, доповнення та навіть перехід до протилежного думці. Інакше кажучи, англієць уникає розкривати себе, і риса ця відбито у етики усного спілкування. Виявляти нав'язливість, намагаючись розговоритися з незнайомим людиною, по

англійським уявленням як неввічливо, але у окремих випадках навіть злочинно - при цьому можуть притягти до кримінальної відповідальності.

Англійська розмова сповнена заборон. Крім слів «так» і «немає», чітких і заперечень, вона уникає особистих моментів, усе те, що ІСД може видатися непростим вторгненням в чужу приватне життя. Англієць уникає розкриватися у розмові, ставити такі питання, які порушують приватне життя співрозмовника. Але а то й говорити про собі про співрозмовникові, а то й ставити прямих запитань і же не давати категоричних відповідей, коли вибирати тему розмови лише те щоб кожен розкривав себе наскільки побажає і створював ніяковості й інших, те, що залишиться говорити, інакше як про погоду?

Вони вміють знаходити шлях друг до друга крізь ними ж споруджені бар'єри розмовної етики. Згодом переконуєшся, що у англійської розмові першорядну роль грає не сам собою словесний обмін, яке підтекст, тобто коло спільних інтересів чи загальних спогадів, куди, розмова спирається.

Іноземцю з першого погляду може бути, що англійська розмова беззмістовна і пісна. Але це може докорінно негаразд. За зовнішньої стриманістю англійця криється емоційна, сприйнятлива натура. Позаяк сформовані форма ввічливості не допускають, щоб молода людина висловлював своїх поглядів прямо, у розмові прийнято висловлюватися натяками і недомовками, завжди використовується підтекст. Англіїці старанно уникають в розмовній мові будь-яких особистісних моментів, тобто того, що може бути вторгненням у приватне життя й непохитність в усьому, стосовно правил, законів та їх дотримання. Тут не допускають поблажливості ні з собі решти. Англіїці визнають за іноземцями право говорити погано англійською, однак самі будь-коли спрощуватимуть своє мовлення.

Отже, основу англійської ввічливості лежать такі правила: бути простим, невимушеним, уважним до співрозмовника, робити всі оскільки це зручно іншому, бути найбільш пунктуальним, вдягатися консервативно, у спілкуванні підходити на прийнятне відстань, дивитися, всміхатися. Отож не можна бути розумнішими у розмові, ніж співрозмовник, краще одягненим, ніж гості,

непоступливим до сусіди, поблажливим решти чи тріумф над суперником, показувати свою перевагу, радіти своєю перемогою чи чужому поразці.

Англійська ввічливість - це буде не просто форма поштивості, це неперевершене мистецтво. Вона проростає з шанування людської особи і заохочується природної доброзичливістю. Навіть коли людину скручують у баранячий ріг - все це процес наділений у англійців в необхідну при цьому форму ввічливості. І дуже важливо пам'ятати, що ввічливість та пошана - скрізь.

6.4. Особливості формування мовленнєвого етикету як компонента англійського навчання. Таблиці. Практикум

Умови іншомовного спілкування в сучасному світі, коли іноземна мова є засобом спілкування, пізнання, отримання і накопичення інформації, визначили необхідність володіння усіма видами мовленнєвої діяльності в тому рахунку і мовленнєвим етикетом, розумінням на слух мови, а також використання правил етикету при читанні та письмовому спілкуванні, говорінні та аудіюванні.

Участь у спілкуванні передбачає оволодіння усім мовленням, тобто створення необхідних навичок. На відміну від аудіювання, власне мовленнєвий етикет не пред'являє настільки високих вимог до обсягу словника, обсягу мовного матеріалу як умові, що забезпечує реалізацію цієї навички. Однак досить жорстко встановлюється обсяг необхідного мінімуму словникового і взагалі мовного матеріалу, яким повинен учень опанувати для повноцінної участі його як особистості в процесі спілкування. Одне з найбільших надбань людства і найбільших задоволень людини є спілкування із собі подібними. Важливих цілей у спілкуванні допомагає досягти мовленнєвий етикет. Під мовленнєвим етикетом слід розуміти вироблені суспільством правила поведінки, обов'язкові для членів суспільства, національно специфічні та стійко закріплені в окремих зразках.

Мовленнєвий етикет - важливий елемент культури народу, продукт культурної діяльності людини та інструмент такої діяльності. Мовленнєвий етикет є складовою частиною культури поведінки і спілкування людини. У виразах мовленнєвого етикету зафіксовано соціальні відносини тієї чи іншої епохи. Будучи елементом національної культури, мовленнєвий етикет

відрізняється яскравою національною специфікою. Специфіка вітань і різного роду спілкувань при зустрічах у різних народів дуже різноманітні та цікаві з точки зору їх особливостей. Англійська мовленнєвий етикет - це сукупність спеціальних слів і висловів, які надають ввічливу форму англійської мови, а також правила, згідно з якими ці слова і вирази вживаються на практиці в різних ситуаціях спілкування. Наведемо систематизовані таблиці з прикладами зразків мовленнєвого етикету.

I. Read and memorize the following formulas of congratulation and wishes

II. Read and practice the following flashes of conversation. Work in pair.

1. "So we leave on Friday by the 10.15 train." "Do you? Happy journey." "Thank you." 2. "Are you flying to Irkutsk?" "Yes, I am." "Safe landing!" "Thank you." "Have a nice holiday." 3. "We're going to Odessa by sea. The steamer leaves on Wednesday." "Oh, does it? Bon voyage." 4. "We're going to a party." "Are you? Have a good time! (Enjoy yourself!)" "Thanks." 5. "I'm going to Zvenigorod on

<i>Congratulations and Wishes</i>		<i>Replies</i>
1. I congratulate you!	Вітаю вас!	Thank you.
2. (My) congratulations!	Мої вітання!	
2. Happy birthday (to you)!	Вітаю з Днем народження!	Thank you (very much).
Many happy returns of the day	Багато щасливих повернень дня	
3. (A) Happy New Year!	З Новим роком!	(A) Happy New Year! (The) same to you.
4. Merry Christmas!	Щасливого Різдва!	Merry Christmas! (The) same to you.
5. I wish you good luck!	Бажаю удачі.	Thank you.
Good luck (to you)!	Бажаю успіху.	(The) same to you
I wish you every success.	Бажаю вам всього найкращого.	
I wish you the best (of everything).		
6. (A) (nice) weekend (to you). дні.	Бажаю вам добре провести вихідні	«-»
7. Have a nice holiday! (добре відпочити).	Бажаю гарно провести відпустку	«-»
8. Have a good time! Enjoy yourself!	Бажаю гарно провести час!	Thank you.
9. Pleasant (happy) Journey! (подорожуючим по залізниці) Bon voyage.	Щасливої дороги!	«-»
10. Safe landing!	Щасливої дороги!	«-»
11. I wish you a speedy recovery! Get well soon!	Бажаю швидкого одужання	«-»

Saturday morning." "Really? Nice weekend!" "The same to you." 6. "Happy New Year!" "Happy New Year!" 7. "Merry Christmas!" "Merry Christmas!" 8. "I hear you've moved into a new flat." "Yes, I have." "Congratulations." "Congratulations." "Thank you." 9. "You look pale today. Anything

wrong?" "I'm not feeling well. I guess I'd better go and see my doctor." "You'd better. Get well soon."

III. Complete the following dialogues.

1. "Nice weekend!" "..."
2. "Merry Christmas!" "..."
3. "Happy New Year!" "..."
4. "Are you going to Riga by sea?" "Yes, we are." "..."
5. "You know, we're leaving for Kiev by plane." "..."
6. "The train's leaving in two minutes. Good-bye!" "Good-bye!..."

IV. What would you say if:

Someone is ill; someone has passed his exams successfully; someone's going on a holiday; your friend is flying somewhere; your colleague is sailing to Bulgaria.

I. Read and memorize the following formulas of approval and disapproval.

<i>Compliments</i>	<i>Replies</i>
1. You (do) look nice (fine, wonderful) today.	Thank you, it is very kind (nice) of you to say so.
2. I must say look your best tonight.	Thank you, you are very kind.
3. This (it, the dress) suits you very well, indeed.	You think so? Thanks (<i>coll.</i>)
<i>Approval</i>	<i>Replies</i>
1. This (it) makes sense. It does make sense. Це розумно (в цьому є сенс).	Thank you. (Thanks.) I'm happy you think so.
2. This (it) does you credit. Це робить вам честь.	Thank you, it's very nice of you to say so.
3. It was very clever (wise) of you to do so (it). Ви дуже розумно поступили. Well done! (<i>coll.</i>) Молодець!	Thank you, (I am) glad you think so.
4. It's very (most) considerate of you. (It's very thoughtful of you.) Дуже люб'язно з вашого боку. (Ви дуже уважні.)	My pleasure. I am (was) only too glad to be of some help. Я це зробив із задоволенням. Я радий був допомогти.
5. You are (were) a great help (to us).	Always glad to help (you). Always at your service (<i>disposal, used mostly in professional capacity</i>). Happy to be (to have been) able to help you.
6. You must have gone to a lot of trouble to do it.	Not really, it was no trouble at all.
<i>Disapproval, dissatisfaction</i>	<i>Replies</i>
1. It's very unwise (silly, foolish, stupid) of you.	I'm sorry. Excuse me, please.
2. It's most inconsiderate (thoughtful) of you. Це дуже нелюб'язно з вашого боку. (Ви дуже неуважні, вине подумали.)	I meant no harm (I didn't mean any harm), sorry.
3. Just think of that! Тільки подумайте!	What's wrong with what I've done?
4. It doesn't (didn't) do you credit, I'm afraid. Це не робить вам честі.	I won't do that again, I can assure you.
5. What a shame! That's too bad! It's most disappointing. Якшода! Яка прикрість!	It (really) is a pity. I should say so. Indeed!
6. How can (could) you! Ну як ви тільки можете (могли)!	My sincere apologies. Sorry to disappoint (have disappointed) you. I deeply regret it.

7. How do you like that! Як вам це сподобається!	I don't like it at all!
8. It serves you right! Так вам і потрібно!	I'm sorry. But why?

II. Read and practice the following flashes of conversation. Work in pair.

1. "You do look well tonight." "Thank you, it's very kind of you to say so." 2. "Your new dress suits you very well indeed. I never thought such a bright colour could be so becoming." "Thank you (you are most kind), I am glad you like it." 3. "There is my car over there, let me give you a lift, otherwise you may miss your train." "Thank you, it's most considerate of you. But really, I don't want to put you to so much trouble." "No trouble at all." 4. "How about having our lunch at that inn on the side of the road?" "Good! It's a splendid idea." 5. "You were really a great help to me. I don't know what I would have done without you." "My pleasure, glad I could be of some help." 6. "Just think of it, Peter is sitting back and relaxing while his friend is in trouble." "How can he!" 7. "I can't possibly justify his present behavior. Can you?" "Neither can I, I must say." 8. "You know, I was fined for not having my driving license on me the other day." "It serves you right you should never drive a car without your driving license."

III. Complete the following dialogues. Work in pair.

1. "It's been a pleasure meeting you." "...". 2. "What do you say, if I invite my sister to spend a weekend with us?" "...". 3. "You look your best today, my dear." "...". 4. "Don't you worry. I'll go and speak to him myself." "...". 5. "You know I did manage to finish my report at last." "...". 6. "You must have gone to a lot of trouble to get this book for me." "...". 7. "You know, I found his knowledge of the subject far from perfect." "...". 8. "What do you think of my last written paper?" "...".

I. Read and remember the following formulas of willingness, intention, determination, hesitation.

<i>Willingness (to do smth)</i>	<i>Replies</i>
I'm ready to put an end to the argument, right now. Я ГОТОВИЙ...	I certainly would if I were you. Звісно.
I'm looking forward to moving into a two-room flat soon. Я з нетерпінням чекаю...	My congratulations! I would not mind doing the same... Я б не заперечував...
I'm eager to ease the situation if you believe I can do it. Мені не терпиться...	I believe, you can. I'm looking forward to you doing it here and now. ... Я з нетерпінням чекаю.
I'd like to taste the speciality of the house, how about it? Я хотів би... ви не заперечуєте?	Do, please. Help yourself, please

<i>Intention</i>	<i>Replies</i>
I'm thinking of going to the art gallery on Saturday. Я збираюсь...	Splendid idea! Suppose we go together? ...Ащо якщо...?
We intend to arrange everything in time for the conference. Ми маємо намір...	And what if you won't manage?
He said he'd rather not interfere in this unfortunate affair...що він би віддав перевазі...	I quite understand him. Why should he? ...А чому би йому...
Are you planning to leave tomorrow?	By no means, I'm leaving right now. Ні в якому разі...

<i>Determination</i>	<i>Replies</i>
My life and I decided to buy a piano by installments. Я і моя дружина вирішили	That's a good idea, I feel like doing the same. ...язробив би те ж саме.
He's made up his mind not to refer to that incident again. Він прийняв рішення...	I think he's wrong, he should change his mind before it is too late... ...йому слід змінити своє рішення...
Despite all difficulties, I'm determined to stand by you. Why not? Я вирішив. Чом би і ні?	That's very good of you. That's a friend! (coll.)

<i>Hesitation</i>	<i>Replies</i>
I'm not quite certain whether this is his genuine signature. Я не зовсім впевнений...	If you are sure, by all means, check. Якщо ви не впевнені, обов'язково...
I can't make up my mind whether to go to the dress rehearsal tonight or not. Я не можу вирішити...	I'm in two minds myself, but let's go, it might be worth while. Я сам коливаюся...
I doubt whether we should make any reference to the letter of May, 5... Я сумніваюсь...	If in doubt, cross it out, says the proverb. I would rather you didn't. ... я би вважав за краще...
I hesitate to accept your offer. Я коливаюсь...	Don't (hesitate). Do accept it, you won't regret.
Will you please ask them not to be late for this important function?	Why, by all means. Oh no, by no means. I'm still in two minds.
Will you share a room with one of your fellow students?	I haven't yet made up my mind.
Would you like to have a single or a double room?	I'm sorry, I don't feel like (doing) it.
Would you care to have this piece of furniture for your flat?	Why not?
Will you pay for this dining-room set in cash?	Why shouldn't I, really? I wouldn't mind at all.
This dish is our hostess's specialty, would you like to taste it?	I most certainly would.

II. Answer the questions expressing your determination to do (or not to do) smth; to change plans; to be reluctant to do smth. Choose the correct answer from the right-hand column. Work in pair.

Will you please ask them not to be late for this important function?	Why, by all means. Oh no, by no means. I'm still in two minds.
Will you share a room with one of your fellow students?	I haven't yet made up my mind.

Would you like to have a single or a double room?	I'm sorry, I don't feel like (doing) it.
Would you care to have this piece of furniture for your flat?	Why not?
Will you pay for this dining-room set in cash?	Why shouldn't I, really? I wouldn't mind at all.
This dish is our hostess's specialty, would you like to taste it?	I most certainly would.

III. Express:

a) your willingness or intention to do something using "I think of..." or "I feel like..."

Example. To go to the seaside in summer

I am thinking of going to the seaside in summer

I feel like going to the seaside in summer to have my apartment refurnished; to take part in this social; to buy a real silk scarf for my wife as a birthday present; to try to justify his behavior; to meet Tom halfway on this point; to go and visit the Museum of Fine Arts this Saturday; to go skating tonight; to stay for dinner, after all; to pay the rent in advance, before leaving for my holiday.

b) your willingness to do smth using "Suppose we...?", "What if we...?", "How about...?"

Example A. What shall we do now? (to go to the cinema)

B. **Suppose we go** to the cinema?

How about going to the cinema?

To get down to real business; to consult another doctor; to furnish Tom with additional data; to give Harry a piece of our mind; just in case...; to teach Jack a lesson; to taste another dish; to take pains to convince Anabelle that she is wrong.

c) your preference using "I'd rather..."

Example. to have a cup of tea

I'd rather have a cup of tea.

To see the musical "The Gaddy"; to have seats in the stalls; to advise Jim against this step; to draw from nature; to have two lumps of sugar in my coffee, please; to pay for this piece of glass in cash; to pay back to you now.

d) your pleasure at the prospect of going smth using "I'm looking forward to..."

Example. I'm going to see this film on Sunday.

I'm looking forward to seeing this film on Sunday.

1. I'm going to furnish my new flat. 2. I'm going to meet my old friends at tonight's social. 3. I'm going to the exhibition of old Italian masters the day after tomorrow. 4. I'm going to see "Spartacus" with Maksimova and Vasilyev tomorrow night. 5. I'm going to visit my home town. 6. I'm going to share this piece of news with my friends right away.

I. Read and remember the following formulas.

<i>Lack of certainty, lack of knowledge</i>	<i>Replies</i>
<p>1. Sorry, I don't know anything about it. На жаль, я не знаю...</p> <p>2. Was the TV program for the weekend already announced?</p> <p>3. Is the new show popular with the public?</p> <p>4. Has the new nomination for the office been announced?</p> <p>5. Do you happen to know whether the vacancy for a typist is already filled?</p> <p>6. As far as I know these injections have no side effects. Наскільки мені відомо...</p> <p>7. Do you by any chance know how to fill in this questionnaire? Ви випадково не знаєте?</p> <p>8. If I remember correctly, when one accepts an invitation it is customary to answer promptly. Is that so? Якщо мені не зраджує пам'ять...</p> <p>9. If I am not mistaken, the rumour was confirmed, wasn't it? Якщо я не помиляюсь...</p>	<p>1. How unfortunate!</p> <p>2. I wouldn't know, I switched the radio off. Право, не знаю...</p> <p>3. How should (would) I know, I haven't seen it. Звідки мені знати?...</p> <p>4. Not that I know of. Наскільки я знаю, ні.</p> <p>5. I wish I knew. На жаль, я не знаю.</p> <p>6. Let's hope so.</p> <p>7. I haven't an idea. Гадки не маю.</p> <p>8. You're quite right.</p> <p>9. No, not to my knowledge. Мені нічого не відомо.</p>
<p>10. Sorry, I don't know anything about it. На жаль, я не знаю...</p> <p>11. Was the TV program for the weekend already announced?</p> <p>12. Is the new show popular with the public?</p> <p>13. Has the new nomination for the office been announced?</p> <p>14. Do you happen to know whether the vacancy for a typist is already filled?</p> <p>15. As far as I know these injections have no side effects. Наскільки мені відомо...</p> <p>16. Do you by any chance know how to fill in this questionnaire? Ви випадково не знаєте?</p> <p>17. If I remember correctly, when one accepts an invitation it is customary to answer promptly. Is that so? Якщо мені не зраджує пам'ять...</p> <p>18. If I am not mistaken, the rumour was confirmed, wasn't it? Якщо я не помиляюсь...</p>	<p>1. How unfortunate!</p> <p>2. I wouldn't know, I switched the radio off. Право, не знаю...</p> <p>3. How should (would) I know, I haven't seen it. Звідки мені знати?...</p> <p>4. Not that I know of. Наскільки я знаю, ні.</p> <p>5. I wish I knew. На жаль, я не знаю.</p> <p>6. Let's hope so.</p> <p>7. I have no idea. Гадки не маю.</p> <p>8. You're quite right.</p> <p>9. No, not to my knowledge. Мені нічого не відомо.</p>

II. Read and practise the the following flashes of conversation. Work in pair/

1. "Has Mr Fox been nominated for the vacancy?" "How should I know? Let's hope so." 2. "How did John Andrews start his career?" "I wouldn't know, ask Jim, he might know." 3. "When are we expected to send these documents back?" "I wish I knew. Why not phone Jack, he should know." 4. "Are there likely to be vacancies in our department soon?" "Not that I know of. Why not ask somebody from the Personnel (Department)?" 5. "I hear somebody is coming to give us a talk on trade negotiations with France. Do you know who it is?" "I wish I knew. I've just come back from

holiday.” 6. “Jim, can you tell me who made the Italian picture “Octopus”?” “I’m sorry to say, i`ve no idea.”

III. Complete the following dialogues. Work in pair.

1. “Do you think there`s any chance that George will be promoted now that there is a vacancy?” “...”
2. “Do you know if Victor is coming back from the Caucasus before the New Year or after?” “...” 3. “What`s the difference between “public service” and “social service”?” “...” 4. “ Is the book exhibition you told us about open on Sundays?” “...” 5. “Can one buy a colour TV on the installment plan?” “...” 6. “Does one still have to book tickets for summer vacations well in advance ?” “...”

1. Read and memorize the following formulas of starting a talk.

<i>Starting a Talk</i>	
1. May I start (begin); I`d like to start (begin)}By saying that... 2. Let me; May I }Tell you that 3.To begin with I should... 4. I think (believe) it should be said that... 5. I (just) wish; I`m glad }to say, that... 6. I have a remark; I have an observation; I have a few points } to make	1. Дозвольте мені почати з того, що... 2. Дозвольте мені сказати вам (помітити), що... 3. По-перше, я повинен... 4. Я вважаю, слід сказати, що... 5. Я (лише) хочу сказати, що... Я із задоволенням відзначаю, що... 6. Дозвольте мені зауважити, що... Я хочу зробити кілька зауважень...

II. Read andpractise the following flashes of conversation. Work in pair.

1. “Speaking of the problem it is a difficult one to sort out.” “I am sure that with everybody`s help we shall be able to cope with it.” 2. “I`m glad to say that the points the speaker raised were interesting.” “ I quite agree, and what`s more, I liked the way he made us face the facts.” 3. “ Let me tell you that enjoyed the show over the radio last night.” “Yes, it was a nice show, I think the author spared no effort to keep the audience guessing and he succeeded.” 4. “I`d like to start by saying how glad I am you could come. I`m sorry your wife couldn`t make it.” “She asked to pass her apologies. She had to keep house, everybody in the family is nursing a cold.” 5. “ I think it should be said that our victory at Good Will Games was very impressive.” “Yes, I quite agree. I was confident we would win.”

III. Complete the following dialogues. Work in pair.

1. “Speaking of the complete set of Rakhmaninov`s records. Are they available at the stores now?” “...” 2. “ George called me long distance and told me about his discovery, I made a few points though.” “...” 3. “Let me tell you frankly , without your assistance I would find it very difficult to face facts.” “...” 4. “ I know you`re very busy, but may I have your attention for a moment? It is very important!” “...” 5. “Fans all over the world were watching the world chess match on TV. I think it should be said that TV is a great invention, it brings so many exciting events straight into your home.” “...” 6. “ My professor had a few very interesting remarks to make on my report on environment. Could you tell me what are your points?” “...”

1. Read and memorize the following formulas of discussion and debate.

<i>Debating a point</i>		
1. I agree with you; I'll go along with you } there (on that)		1. Я з цим згоден. (В цьому я з вами згоден)
2. I cannot (could not) agree; I cannot but disagree } more (less)		2. Я не можу не погодитися ... Я змушений не погодитися ...
3. With all (due) respect... I'm afraid that	I have to contradict... I don't agree. I must (have to) disagree. I would like to remark..	При всій повазі я повинен заперечити. Боюся, що я не згоден. Я змушений не погодитися. Я хотів би зауважити.
4. I'd like to come (to go) back to	The earlier point. The previous suggestion. The speaker's remarks. Mr Smith's proposal. Jack's proposition.	Я хотів би повернутися до попереднього запитання. Попередньої рекомендації. Зауваження оратора. Пропозицією пана Сміта. Пропозицією Джека.
5. I don't get the point I don't understand	(I'm afraid)	Боюся, що я не розумію (суті справи). Що я не розумію
6. In my (your) opinion, however...	На мою (вашу) думку, однак...	

II. Read and practise the following flashes of conversation. Work in pair.

1. "Do you agree with me?" "I'm afraid I didn't quite get your point." "Sorry, let me explain once more then." 2. "I'd like to go back to Jack's proposition." "That would be quite the thing to do." "Agreed." 3. "Was Dick finally permitted to sit for the written English language exam?" "Yes, it seems he did obtain the permission." "Good. All's well that ends well. I only hope he does not fail." "Touch wood." 4. "Now that we have heard Mr Newman's proposition let's hear that the others have to say." "With all respect to Mr Newman's arguments I have to disagree with him on some of the points." 5. "I'd like to go back to the earlier suggestion to break our session for a few minutes and have a cup of coffee." "I'll go along with you there." 6. "The question to be discussed is the General Assembly on disarmament. Any other suggestions?" "No, we fully agree." 7. "It seems to me that the problem is far too difficult to be solved here and now." "I cannot agree more."

III. Complete the following dialogues.

1. "I waited for Campbell all afternoon, but he didn't turn up. Judging by appearance he was quite all right the day before. You agree?" "..."

2. "It goes without saying that interrupting the speaker in the middle of a speech was not too polite but what else could I do?" "..."

3. "You have convinced me. I believe I will come to the meeting of the board and speak in favour of the project myself. How about the others?" "..."

4. "I shall be quite happy to come back to the remarks made at our discussion earlier this morning, if that is your wish. May I begin right now?" "..."

5. "While we're on the subject of literature, let me say that to my mind, though quite a number of new literary names have appeared on the American scene lately, Hemingway is still unsurpassed." "..."

6. "I cannot but agree that next to Monet one should place Renoir. What is your opinion?" "..."

7. "I would still like to make a few remarks on Hailey's novels. May I?" "..."

1. Read and memorize the following formulas.

<i>Encouragement, Comfort, Sympathy</i>	
1. Don't worry! Stop worrying! No need to worry! Don't be so upset!	Не турбуйтеся! Не турбуйтеся! (не засмучуйтеся) Будемо сподіватись на краще.
2. Let's hope things will be better.	Могло бути гірше.
3. Things (it) might (could) have been worse.	Візьміть себе в руки!
4. Pull yourself together! Brace up!	Я вам співчуваю.
5. I sympathise with you.	Чим я можу допомогти?
6. Is there anything I can do to help?	Якщо я можу чимось допомогти ...
7. If there is anything I can do to help, do not hesitate to ask..do tell me...;	
8. please, let me know...	

II. Read and practise the following flashes of conversation. Work in pair.

1. "I am sorry, I don't seem to know the words of cheer used by sports supporters in Britain and America." "Don't be upset about it. There aren't really any general set expressions. Supporters of each team find their own way of cheering their side." 2. "It's really too bad. I thought I could read on the subject and come to know all about it. But what could be said or shouted rather during an ice-hockey match between Canada and USSR, for instance?" "Cheer up, I can do smth for you here. The Canadian supporters would chant: 'Go, Canada, go!' And the Russians would probably shout their beloved: 'Shai-boo!'" "That's right. Or we would shout 'Mo-lod-tsi!'" 3. "I've stopped worrying now that you've explained things to me. But are there any more expressions of that kind?" "I guess you could shout: 'Up, Reds!', or any other team name for that matter or if you were supporting your soccer team you would cry out: 'S-H-O-O-T!'" "I see, thanks." 4. "Whatever measures I have taken, all in vain, I'm terribly worried..." "Don't be so upset. All will be well in the end, I'm sure." 5. "Much as I wanted to, I forgot to mention the latest statistics in my report." "It's too bad, but nothing can be done now, I'm afraid. Try and forget it." 6. "No sooner had we arrived at the stadium yesterday than a heavy rain started and the game was put off, what a pity!" "That's too bad, but don't be upset, today the sky is clear and I am sure they will play."

III. Complete the following dialogues.

1. "I do not want to put you to any inconvenience but the date of the lecture does not suit me, I'm afraid." "... " 2. "though I understand the meaning, no matter how hard I try I cannot put the sentence into good French." "... " 3. "I'm terribly sorry, but I spoke to the boss and he in no uncertain terms put the blame for the whole incident on your section." "... " 4. "You asked to put you through to the personnel department but the line is busy for the moment, will you hold on?" "... " 5. "Had I ever known you would put up the rent so soon, I would have stayed at the hotel or put up with my friends. I'm so upset about the whole thing." "... " 6. "I cannot put up with your attitude to work any more. It's too bad but I'll have to complain to the chief of the department if I see no improvement." "... "

Поведінка людей підпорядковується певним правилам. Специфічні норми поведінки виявляється у стилі життя мовного колективу і тому знаходять відображення в словниках і в системі паралінгвістичних засобів спілкування (до них відносяться звукові засоби, які супроводжують мову, міміка і жести). Норми поведінки складають частину цих культурних реалій, які розглядаються в

лінгвокраїнознавстві, та облік яких є надто важливим для навчання спілкуванню на англійській мові.

Інтерес до моральних якостей людей, норм поведінки, до їх взаємовідносин один до одного, їх моральних вчинків приводить в шкільному віці до формування моральних ідеалів, втілених у духовному обличчі людини. Морально-психологічний ідеал у підлітка - це не тільки знана їм об'єктивна етична категорія, це - емоційно забарвлений, внутрішньо прийнятий підлітком образ, який стає регулятором його власної поведінки і критерієм оцінки поведінки інших людей.

У шкільному віці пізнавальний інтерес починає відрізнятися і ще однією якісно новою особливістю, а саме він часто набуває особистісний характер. У молодшому шкільному віці пізнавальні інтереси дітей, як правило, є епізодичними. Вони виникають в певній ситуації, найчастіше під безпосереднім впливом оточення. У підлітковому віці інтерес часто отримує стійкий, постійний характер. Він вже не пов'язаний безпосередньо із ситуацією і, як правило, нею і не породжується. Такий інтерес виникає поступово, в міру накопичення знань і спирається на внутрішню логіку цього знання. Тому особистісний інтерес активний і невичерпний.

Таким чином, норми поведінки відображаються в правилах етикету, який в свою чергу складається з формульних моделей поведінки. Проведений опис зразків етикету англійського спілкування є компонентом навчання, необхідним мовним матеріалом, який необхідно опанувати для повноцінної участі в процесі спілкування. Засвоєння зразків мовленнєвого етикету веде до формування моральних цінностей у підлітка, регулювання його власної поведінки та критеріям оцінки поведінки інших людей.

6.5. Крос-культурний підхід до навчання мов в аспекті мовленнєвого етикету.

Мультимедійна презентація.

Крос-культурний підхід до навчання мов в аспекті мовленнєвого етикету

звертання та привітання на укр. мові.mp4

звертання та привітання на англ. мові.mp4

Sorry - Watch out! Are you okay _ ESL Song & Story - Learning English for Kids (online-video-cutter.com).mp4

Marilyn Monroe Happy Birthday Greeting!.mp4

6.6. Література

1. Бескорса О. Формування англомовної соціокультурної компетентності молодших школярів із залученням лінгвокраїнознавчого контенту /О.Бескорса //Наукове електронне видання :”Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти”.- 2016. – Випуск №3. – С.170-177. [Електронний ресурс]. -

Режим доступу : <http://pptma.dn.ua/index.php/uk/arkhiv-vipuskiv/za-2016-rik/vipusk-3-2016/281>

2. Виссон Л. Русские проблемы в английской речи: Слова и фразы в контексте двух культур / Л. Виссон; [пер.с англ. –3-е изд., стереотип]. –М.: Р.Валент, 2005. – 192 с.
3. Дмитренко О.В. Формування іншомовної соціокультурної компетенції /О.В.Дмитренко, А.Є.Виповська. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://77.121.11.9/bitstream>
4. Лингвистический энциклопедический словарь [ред. В. Н. Ярцева]. – М. : Сов. энциклопедия, 1990. – 684 с.
5. Покорна Л.М. Зміст міжкультурного компоненту в процесі усного англomовного спілкування / Л.М. Покорна// Філологічні науки: історія, сучасний стан та перспективи дослідження: матер. міжн. наук.-практ. конф., м. Львів, 14-15 грудня 2012 року. – Львів: Вид-во «ЛОГОС». 2012. – С.56-59.
6. Покорна Л.М. Культурологічне спрямування навчального процесу з іноземної мови/Л.М.Покорна// Актуальні проблеми іноземної філології: міжвузівський збірник наукових статей. Випуск VIII. Частина 2.– Бердянськ: Вид-во БДПУ, 2013.– С.197-202.
7. Покорна Л.М. Лінгвокраїнознавство: мова у зіткненні культур. Застосування країно-знавчих реалій у навчанні англійської мови у початковій школі/Л.М. Покорна// Використання інтерактивних технологій навчання в мовній освіті молодших школярів: матер. регіонал. наук. практ. семінару. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2010. – С.193-197.
8. Покорна Л.М. Особливості формування мовленнєвого етикету як компонента англomовного навчання /Лінгводидактична підготовка та професійний розвиток сучасного вчителя початкової школи : Зб. наук. праць / під заг. ред. д. пед. н., доц. Нагрибельної І.А. – Херсон: 2018. – 404-412 с.
9. Покорна Л.М. Поняття міжкультурного навчання в мовній освіті/Л.М.Покорна: матер. міжн. наук.- практ. конф. «Загальні аспекти інноваційного розвитку освітньої галузі в контексті міжнародного

- співробітництва». - Миколаїв: Вид-во Миколаївського ун-ту, 2017.- С.141-144.
10. Покорна Л.М. Формування методичної компетентності майбутніх вчителів початкових класів з країнознавства/Л.М.Покорна // Інформаційно-методический журнал. Печатное слово(2/32). – Херсон: Изд-во ХГУ, 2009.– С.55–58.
 - 11.Покорна Л.М. Функционально-стилистическая эволюция конструкции с позитивным предлогом в английском литературном языке/ Л.М.Покорна// Молодий вчений: науковий журнал. – Херсон: ТОВ «Видавничий дім «Гельветика», 2016. – - №10 (37). – С. 190-194. Журнал включено до міжнародних наукометричних баз: Журнал включено до міжнародних наукометричних баз: РИНЦ, Index Copernicus, Google Scholar. Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/10/44.pdf>
 12. Покорна Л.М.Лінгвостилістичні особливості наукового тексту в англійській мові/ Л.М. Покорна// Науковий вісник Херсонського державного університету: збірник наукових праць (Серія "Лінгвістика"). Випуск 15. – Херсон: Вид-во ХДУ, 2011.– С 88-91.
 13. Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання): Проект / [С.Ю. Ніколаєва, М.І. Соловей, І.О. Іноземцеві та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2001. – 246 с.
 14. Рекомендації Ради Європи з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. С.Ю. Ніколаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 261 с.
 15. Сидоренко, Н.І. Книга тестових завдань. Розділ «Українознавство»: навчальний посібник / І.А.Нагрибельна, Н.І.Сидоренко та ін.– Херсон: Айлант, 2012.– 158 с.
 16. Сидоренко, Н.І. Основи культури і техніки мовлення: навчально-методичний посібник / Н.І. Сидоренко – Херсон: Видавництво ПП Вишемирський В.С., 2011. – 75 с.
 17. Формановская Н.И. Речевой этикет: Русско-английские соответствия: справочник / Н.И. Формановская, С. В. Шевцова. – М. : Высш. шк., 1990. – 95 с.

INTERNET- ресурси

1. British Council BBC [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://teachingenglish.org.uk>
2. Business English Resources [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://infohaus.com/acces/byseller/elite>
3. Cambridge University Press [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://cambridge.org/elt/cld>
4. Longman Teachers Collection [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://eltforum.com>
5. Oxford University Press [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://oup.com/elt>
6. Project work [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://esl.lounge.com>
7. Teaching young learners [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://longman-elt.com/primary>